

ZEEWIND

‘Duivelse jongen, hou die bout vast!’

‘Ik hou hem toch vast, baas?’

‘Noem je dat vasthouden? Jij zult nooit een goeie smid worden!’

Peter Hajo zweeg even. ‘Wil ik ook niet,’ mompelde hij toen.

‘Wat zeg je? Wil jij geen smid worden?’

‘Nee, baas. Ik wil naar zee.’

Meester Wouter, de hoefsmid van *De IJzeren Man*, liet de zware voorhamer die hij net had opgetild van verbazing een secondelang in de lucht zweven. Toen dreunde een mokerslag; de vonken vlogen meester en knecht om hun gezicht. ‘Kletskoek!’ zei de hamer in zijn ijzeren taal.

Peter Hajo keek zwijgend naar het roodgloeiende boutende.

Hij verstond de taal van de voorhamer! Als hij in het halfdonker van de wintermorgen de rossig schemerende smederij binnenkwam, had hij buiten al gehoord hoe zijn baas gemutst was.

‘Zou je niet eens trekken?’ bromde de hoefsmid. ‘Het vuur is bijna uit! Op die manier zou ik de hamer platslaan en de bout zou rond blijven!’

‘Hoe kan ik trekken, baas, als ik...’

‘Ben je een meid dat je die bout niet met één hand kunt vasthouden?’

Peter Hajo was geen meid. Hij klemde zijn rechtervuist om de bout en trok met de linker de blaasbalg. Hij liet niet merken dat de slagen hem nu tot in de spieren van zijn rug zeer deden. Een brede lach verscheen op zijn met roet bedekte jongenskop toen hij vroeg: ‘En als ik nou jeuk aan mijn neus krijg, baas?’

‘Dan leg je hem maar op het aambeeld, dan zal ik je neus met mijn hamer krabben! Wat moet jij op zee!? Haring vissen? Verdrinken, zoals je vader, of door de Duinkerkers naar de galeien worden gebracht?’

‘Ik wil met de walvisvaarders mee. Maar...’ Peter Hajo slikte even. ‘Maar jongens van veertien willen ze niet hebben. Je moet zestien zijn. “Vis jij maar stekelbaars,” zeggen ze!’

Baas Wouter grijsde.

Maar zijn gezicht betrok toen zijn boze vrouw de smidse binnenstooft en snauwde: ‘Ben je doof? Er is al drie keer “volk” geroepen in de winkel en mijn bieten staan aan te branden!’

De hoefsmid van *De IJzeren Man* keek verbaasd naar de deur die weer met een klap dichtgevallen was, en zette toen boos de voorhamer neer. Peter Hajo bleef alleen en staarde in de vlammen van de oven.

‘Kom maar eens terug als je zestien bent...’ Over twee jaar! Alsof hij niet het werk van een zestienjarige jongen zou kunnen doen! Hij daagde alle zestienjarige jongens in Hoorn uit om die bout vast te houden zoals hij dat net had gedaan! Was er één bij die het aandurfde? Had hij Peer den Vos geen pak slaag gegeven zoals hij zijn hele leven nog niet had gehad, omdat hij – zonder het te vragen! – in de bijt was gaan vissen die Peter Hajo in het ijs had gekapt? Peer den Vos, die wel een hoofd groter was dan hij!

Het was een gemene streek om hem als landkikker te laten rondspringen. Toen hij nog maar nauwelijks lopen kon, gooiden de binnenzeilende vissers zijn oudere vrienden de touwen toe, die dan door hém, Peter Hajo, met een echte zeemansknoop om de meerpalen werden geslagen. En op zijn vijfde jaar had hij zich stiekem in zijn vaders botter verstoopt en was mee op haringvangst gegaan!

Hij snakte ernaar op zee te zwalken zonder een streepje land mijlen in de omtrek; hij snakte ernaar de wijde wereld te zien en met echte zeebenen terug te komen en op te scheppen, net als die bruinverbrande

matrozen die met Jan Pieterszoon Coen naar de Oost waren getogen en nu de waarheid spraken of logen, zoals het hun inviel, zonder dat een landrot kon zeggen: 'Je zuigt het uit je duim!' – De Oost... daar was voorlopig helemaal geen kans op. Misschien later, als hij eerst een paar reizen met een walvisvaarder had gemaakt, als de huid van zijn handen was gebarsten door het zout, als de traanlucht in zijn haar en in zijn kleren hing; misschien zouden ze hem dan willen meenemen. Verdorie! Peter Hajo zag een beeld opdoemen van bergen, fladderende papegaaien, dansende inlanders, van apen, tijgers, krokodillen...

Weg was het beeld.

Daar stond Peter Hajo, leerling bij smederij *De IJzeren Man*. Daar lag de bout die hij zo weer moest vasthouden, daar hing de balg... Twee jaar nog zou hij tussen grauwe wanden en smerige ruitjes de blaasbalg moeten trekken en bouten vasthouden. Twee jaar zou hij, in plaats van de zeewind die het bloed deed bonzen in zijn aderen, ijzerlucht en de stank van geschroeiide paardenhoeven moeten opsnuiven. Peter Hajo, 'wilde' Hajo: een meeuw in een kooi, een haai in een boerensloot...

Stil! Wat hoorde hij daar? Buiten op straat kwam een groep jongens langs. Ze lachten en schreeuwden en liepen met veel geklepper van klompen over de straatkeien.

Peter Hajo wist dat ze in de haven gingen botkloppen. En hij? Hij...!!

Toen smid Wouter even later de smederij weer binnenkwam, zette hij grote ogen op.

'Duivelse jongen!' mompelde hij. Grimmig pakte hij de bout op; de hamer viel met het geweld van een donderslag op het gloeiende ijzer.

Peter Hajo was verdwenen.

EEN VECHTPARTIJ

Buiten heerste december.

Peter Hajo trok zijn muts over zijn oren, stak zijn handen in zijn zakken, hield zijn armen tegen zijn lijf gedrukt en begon te rennen om warm te worden. In de zeventiende eeuw was een winter nog een winter!

Algauw zag hij de groep jongens. Daar was Lange Leen, die natuurlijk wel weer de leider van de troep zou zijn. Hajo zou hem eens een goed pak slaag geven zodra de gelegenheid zich voordeed, want Leen keek altijd minachtend op je neer en kreeg te veel verbeelding.

En dan was Padde er ook bij, die goeiige dikzak die heel vaak met zijn oogjes knipperde en nu natuurlijk weer de netten en de emmer moest dragen.

Padde was Hajo's schaduw; hij volgde Hajo op de voet bij alles wat hij uithaalde. Hij was het die Hajo's heldendaden aan iedereen vertelde en hem verdedigde als Hajo er zelf niet was om dat te doen. Talloze keren was het gebeurd dat Padde, die niet zo hard kon lopen als de omstandigheden soms vereisten, in handen was gevallen van een boze boer of nachtwacht en Hajo de volgende dag verwijtend zijn builen, schrammen en blauwe plekken liet zien.

Maar als Hajo weer appels ging 'rapen' in de tuin van het Sinte Clarenklooster, was Padde bij hem en kroop hijgend en blazend over muurtjes heen en onder heggen door, tot grote ergernis van zijn moeder die hem daarna met haar grote, harde handen bont en blauw sloeg – als ze er

niet te moe voor was. Want Padde had zeven jongere broertjes en zusjes...

‘Hajo!’ riep Padde blij, toen hij zijn held zag aankomen. ‘Ik dacht dat je in *De IJzeren Man* was!’

‘Het werd me daar te warm!’ zei Hajo. ‘En Wouter was zo aan het hameren dat ik steeds maar aan botkloppen moest denken. Waar gaan jullie het doen?’

‘In de Karperkuil,’ riep een van de jongens.

‘Zou je het niet liever in je moeders wastobbe proberen? Weet je wáár bot zit? Tegen de Italiaanse zeedijk aan!’

‘Juist!’ zei Padde. ‘Daar zit de bot.’

‘Nou,’ zei Lange Leen, ‘gaan jullie dan maar naar de Italiaanse zeedijk. Geef die bijl hier, Padde. Wij gaan naar de Karperkuil.’

Peter Hajo bleef rustig. ‘Van wie is die emmer?’ vroeg hij.

‘Van mij,’ zei Padde. ‘En dit ene net is ook van mij.’

‘Top. Leg de rest neer. Een bijl hebben we niet nodig, want ik heb daar al een bijt.’

Padde liet twee netten zakken die nog over zijn schouders hingen en gaf de bijl aan Lange Leen.

‘Laat ze maar gaan!’ zei Lange Leen tegen de anderen.

‘Wedden dat er in de hele Karperkuil niet één onnozel botje zwemt?’ riep Padde, terwijl hij met Hajo wegliep.

‘Wacht even!’ zeiden toen Schouwen Doedes en nog een paar andere jongens. ‘Wij gaan ook mee!’

‘Haal het niet in je hoofd,’ dreigde Hajo. ‘Nu heb ik jullie niet meer nodig.’

Hajo en Padde staken de Korenmarkt over en liepen langs de Veermanskade met de hoge pakhuizen en deftige huizen van de regentenfamilies in de stad. Ze wilden net bij de Hoofdtoren rechtsaf slaan, de Italiaanse zeedijk op, toen een Friese tjalk de haven binnenzilde. Vlug renden ze naar het schip om het te helpen vastleggen. Het scheelde maar een haar of Padde werd door het touw in het water getrokken, wat hij alleen maar kon voorkomen door aan boord te springen, waar hij voor de voeten van een gezelschap deftige heren terecht kwam. Verlegen krabbelde hij overeind.

De heren gingen lachend aan wal. Hajo groette hen vol ontzag.

‘Wie waren dat?’ vroeg hij aan schipper Blok, de eigenaar van de tjalk.

‘Nou,’ zei Blok, ‘die met die baard is schipper Bontekoe.’

‘Weet ik. Maar de anderen?’

‘Die zijn alle vijf van de Oost-Indische Compagnie. Die magere komt uit Enkhuizen, en die dikke met zijn wijde handschoenen komt uit Zeeland. Ik heb ze met de *Hoornse Zon* – Blok wees naar zijn tjalk – ‘naar Texel moeten brengen en ze ook weer opgehaald. Daar ligt de *Nieuw-Hoorn*, weet je.’

‘De *Nieuw-Hoorn*?’

‘De schuit van schipper Bontekoe die naar Oost-Indië gaat, of Oostinje zoals ze zelf zeggen. Je zou hem eens moeten zien. Tweehonderd koppen aan boord!’

Hajo keek peinzend naar de deftig geklede heren die op dat moment stilstonden voor Bontekoes woonhuis op de Veermanskade. ‘Hoe groot is de *Nieuw-Hoorn* eigenlijk?’

Blok trok een ernstig gezicht, spuwde voor zich heen en mat met zijn ogen de grond af. ‘Zie je dat paaltje, helemaal daarginds?’ wees hij.

Hajo knikte.

‘Zó lang is hij vast wel, van het galjoen tot aan de achterstevan.’

De schipper rolde met zijn twee zoons de zeilen van zijn tjalk in.

Padde had er zwijgend bij staan luisteren, pakte nu zijn emmer weer op en de twee jongens liepen door. ‘Die sprong in de tjalk viel niet mee,’ zei Padde. ‘Het was een heel eind!’

Hajo gaf geen antwoord.

De jongens liepen de Italiaanse zeedijk op. Er lag een brede strook ijs. Opeens bleef Hajo staan. Padde schoot afwezig nog een eindje door. Toen bleef hij ook staan en keek verbaasd om. De blik in Hajo’s ogen voorspelde onweer. ‘Kijk eens, Padde,’ zei hij langzaam en wees voor zich uit. ‘Wat zie je daar op het ijs?’

‘Grote genade!’ riep Padde, ‘daar is er een aan het botkloppen.’

‘Precies! Er is iemand in *mijn* bijt aan het botkloppen. Ken jij hem? Ik niet.’

Padde begon opgewonden te blazen. ‘In *onze* bijt! Nee, wie het is kan ik niet zien. Ik zie niet zo scherp als jij.’ Om deze verklaring te onderstrepen knipperde hij hard met zijn ogen.

‘Kom mee,’ riep Hajo.

Padde stelde voor zichzelf vast dat het weer een spannende middag kon worden. Samen stevenden de jongens op de roekeloze botklopper af.

Het was een netjes geklede jongen die, een emmer naast zich, hard met een bijl op het ijs klopte om de door de kou verdoofde bot te wekken en naar de bijt te lokken, waarin het verraderlijke net hing. De jongen was zo in zijn werk verdiept dat hij niet zag wat hem te wachten stond.

Padde kon zijn verontwaardiging niet langer verkroppen. Hij liep de dijk af en rende naar de ijverige klopper toe. Maar toen hij vlak bij de jongen was, gleed hij jammer genoeg uit; hij plofte achterover op het ijs – dat weinig meegaf – en probeerde geschrokken overeind te krabbelen.

De jongen keek op. Zijn ernstige gezicht kreeg een medelijdende uitdrukking. ‘Ja, het ijs is hier glad,’ zei hij.

‘Wat doe jij hier!?’ riep Padde boos, toen hij weer op zijn korte beentjes stond.

‘Botkloppen,’ antwoordde de jongen. ‘Heb je je pijn gedaan?’

‘Botkloppen?’ schreeuwde Padde. ‘Ik zal je helpen!’

De jongen keek Padde verbaasd aan. Toen zei hij: ‘Waar je nu staat is het niet meer nodig! De bot is daar al genoeg geschrokken!’

Padde hapte naar adem. Omdat hij de juiste woorden niet vond om zijn woede te luchten, trapte hij de emmer om die bij de bijt stond.

De bot sprong overal op het ijs rond.

Toen tintelde er iets in de ogen van de onbekende jongen. Hij sprong uit zijn knielende houding op met een snelheid die door Padde half jaloers, half geschrokken werd waargenomen, ging voor hem staan en zei kalm en vriendelijk: ‘Doe de bot weer in de emmer, alsjeblieft.’

‘Ik stop jou in die emmer en gooi je in de bijt,’ beloofde Padde.

‘Dat is goed,’ zei de jongen. ‘Maar zoek eerst de bot bij elkaar. Een, twee...’

Toen kwam Hajo. ‘Stop! Laat mijn vriend met rust!’

De jongen nam zijn nieuwe tegenstander van hoofd tot voeten op, iets wat Hajo nooit goed zetten kon, en zeker niet als iemand het deed die er zo keurig uitzag als deze onbekende jongen.

‘Hallo,’ zei de vreemdeling vriendelijk.

‘Waar woon je?’ klonk het grimmig uit Hajo’s mond.

‘Ik kom uit Alkmaar.’

‘Dus je wist niet dat dit mijn bijt is.’

‘Jouw bijt?’ vroeg de jongen. En hij voegde er met een onschuldig gezicht aan toe: ‘En als het ijs nou weer smelt... blijft de bijt dan van jou?’

Dat was te veel. ‘Kom mee naar de dijk!’ riep Hajo kortaf. ‘Ik wil met je vechten.’

Padde begon te stralen bij het idee. ‘Nou zul je het beleven, let maar op!’ riep hij tegen de jongen.

Maar die luisterde niet naar hem. ‘Ik ga met je mee,’ zei hij tegen Hajo, ‘maar eerst moet die dikzak...’ Langzaam kwam hij op Padde af die druk met zijn ogen knipperde. ‘Een, twee, dr-!’

‘Zoek de bot maar even bij elkaar, Padde,’ zei Hajo.

Toen bukte Padde zich. ‘Ik doe het, omdat ik graag wil zien hoe jij hem een pak slaag geeft, Hajo!’

Peter Hajo en de nette, onbekende jongen liepen naar de dijk. Twintig passen achter hen volgde, hijgend en blazend, Padde. Aan zijn ene hand hing zijn eigen emmer. Aan zijn andere de emmer met bot van de vreemde jongen.

Zo belandden ze op de verlaten dijk. Padde zette zijn lege emmer omgekeerd op de grond en ging erop zitten. ‘Begin maar,’ zei hij.

De twee vijanden gingen tegenover elkaar staan. Hajo’s ogen fonkelde en zijn lenige lichaam kromde zich voor de sprong. De ander wachtte rustig de aanval af.

‘Pak hem, Hajo!’ schreeuwde Padde. ‘Met één duw leg je hem neer.’

Hajo had Paddes raad niet afgewacht. Hij sprong al op zijn vijand af. De onbekende jongen bleek even stevig als kalm te zijn. Hij ving Hajo op en die had het alleen maar aan zijn reusachtige snelheid te danken dat hij niet werd neergedrukt.

Opgewonden sprong Padde van zijn emmer op. ‘Je wint het, Hajo! Hij is zo stijf als een stokvis!’

Maar ‘wilde’ Hajo, de schrik van het vredige plaatsje Hoorn, had zijn man gevonden. Na een minutenlange vechtpartij stonden ze nog net zoals ze waren begonnen, alleen was Hajo nu zo rood als een kreeft. ‘Zo schieten we niet op,’ hijgde hij. ‘Laten we even rusten en dan opnieuw beginnen.’

De ander liet onmiddellijk zijn armen zakken. En terwijl Hajo buiten adem op de emmer ging zitten die Padde hem eerbiedig afstond, bekeek

de vreemde jongen onderzoekend zijn kleren en klopte het zand van zijn broek.

‘Heel jammer dat je hem hebt losgelaten, Hajo,’ zei Padde. ‘Binnen twee tellen had hij op zijn rug gelegen!’

‘Hou je kop!’ gromde Hajo.

De jongen uit Alkmaar keek zijn tegenstander vriendelijk aan. ‘Ben je smid?’ vroeg hij.

Hajo veegde onwillekeurig met zijn mouw over zijn zwarte gezicht. ‘Jij bent zeker pennenlikker, met je keurige kleren.’

‘Nee, ik ben scheepsjongen,’ was het antwoord.

Dat werkte. Hajo sprong overeind. ‘Scheepsjongen?’

‘Is het zo gek als iemand scheepsjongen is?’ vroeg de ander verbaasd.

Hajo schudde heftig zijn hoofd. ‘Ik zou het niet willen zijn!’ snauwde hij, maar zijn stem klonk niet erg overtuigend.

‘Waarom niet?’

‘Daarom niet!’ Hajo ging weer op de emmer zitten.

‘We hebben het hier best,’ zei Padde. ‘Hij wordt smid en ik ga bij mijn oom in de bierbrouwerij werken. Speel jij maar voor aap op die smerige schuit van je.’

Hajo keek zo onverschillig mogelijk. ‘Je bent zeker bij de walvisvaart, hè?’

‘Nee,’ was het antwoord. ‘Ik ga met de *Nieuw-Hoorn* naar Oost-Indië.’

‘Dacht ik het niet? Jij bent zo’n peperdief!’ schreeuwde Padde.

‘Hoe... hoe oud ben je?’ vroeg Hajo.

‘Ik ben veertien.’

‘Veertien?! Wie... wie heeft je aangenomen?’

‘Schipper Bontekoe zelf.’

‘Ja ja, dan is je vader zeker naar de schipper gegaan om voor zijn lieve zoon een plaats te vragen?’ riep Hajo minachtend.

De vreemde jongen keek voor zich uit, de zeedijk af. ‘Ik heb mijn vader nooit gekend,’ zei hij toen.

Hajo kon zichzelf wel een klap om zijn oren geven.

De jongen uit Alkmaar keek hem onderzoekend aan. ‘Jij zegt dat je niet varen wilt. Maar je meent het niet.’

‘Wel waar,’ gromde Hajo.

‘Maar waarom wil je niet varen? Je ziet en hoort toch duizend dingen

waar je anders nooit achter zou komen? Vreemde landen, onbekende volken... andere dieren, andere bomen en planten... en dan zo'n lange, verre reis over zee. Ik wil later reder worden en schepen bouwen voor de grote vaart; ik wil...'

Hajo sprong opnieuw op. Met afgewend hoofd liep hij zonder nog een woord te zeggen in de richting van de Westerdijk.

De toekomstige reder keek hem verbaasd na.

'Hij heeft je toch gezegd dat hij niet wil varen,' zei Padde boos. 'Waarom blijf je er dan maar over doorzeuren? Of denk je dat het zo leuk is om die kletsboek aan te moeten horen als je zelf in de smederij moet staan?' Hij pakte zijn emmer en voegde er dreigend aan toe: 'Laat ik je niet nog een keer tegenkomen!' Grommend en brommend sjokte Padde achter Hajo aan.

De onbekende jongen keek het tweetal even na. Hij glimlachte toen hij zijn emmer pakte en de dijk op liep, in de richting van de Veermanskade...

Hajo en Padde liepen de Westerdijk af, de poort door, daarna weer verder. Hajo voorop, Padde een halve stap achter hem. Het was die dag rustig weer geweest, maar nu tegen de avond stak de wind op.

In Hajo's binnenste stormde het. Padde begon te schelden op de onbekende jongen. 'Hij met zijn rederij! Met die schepen bedoelt hij zeker klompen met een mast erin!'

Hajo gaf geen antwoord. Zijn grijze ogen tuurden over de zee. Hij hoorde niet wat Padde zei. Wat hij hoorde was de taal van de zee! De zee praatte tegen Peter Hajo... de zee lokte en bedwelmde hem, de zee deed zijn ziel verteren van verlangen. 'Peter...' fluisterde de zee in zijn oor. 'Peter... kom, Peter... kom dan toch! Ik ben oneindig, Peter... Niemand kent me, Peter... als je eens wist, Peter wat voor verre, vreemde landen... Peter... Peter...?'

Padde hijgde en blies en begon langzamer te lopen.

Hajo merkte het en keerde zich zwijgend om. Nu ging het tegen de wind in; Hajo trok de muts van zijn hoofd en liet de zoute wind door zijn haren waaien.

Padde waagde een nieuwe poging. 'Laat die vent maar naar zee gaan! Wij hebben het hier toch best, Hajo?' Maar toen hij geen antwoord kreeg, gaf hij het op.

Het begon al donker te worden, toen de jongens de poort weer binnenkwamen. Hajo liep in de richting van de hoofdtoeren.

‘Gaan we nog niet naar huis?’ vroeg Padde.

‘Ga jij maar.’

‘Ik blijf bij je.’

Bij de Hoofdtoeren ging Hajo linksaf, de Veermanskade op, hield stil voor het woonhuis van schipper Bontekoe, stapte de stoep op en liet de zware klopper op de deur vallen.

Sprakeloos bleef Padde staan.

Het dienstmeisje deed open, keek wantrouwend naar de onverwachte maar haar niet onbekende gast.

‘Is de schipper thuis?’ vroeg Hajo. ‘Ik wil hem spreken.’

‘Jij??’ vroeg het meisje.

Padde vond zijn spraak terug. ‘Laat hem binnen!’ riep hij. ‘Als je tenminste niet wilt dat ik morgen je emmers omtrap!’

‘Stil, Padde,’ zei Hajo. Hij keek het dienstmeisje aan: ‘Wil je alsjeblieft tegen de schipper zeggen dat ik mee wil naar de Oost?’

Het meisje was van plan geweest de deur voor Hajo’s neus dicht te gooien, maar nu twijfelde ze. ‘Mee naar de Oost? Jij mee naar de Oost?’

Toen riep van boven uit het huis een jongensstem: ‘Laat hem binnen, Aagje!’

Hajo kreeg kippenvel. Die stem... was dat niet...?!

Hij werd binnengelaten. Hij liet zijn klompen buiten staan, maar terwijl hij op zijn kousen op de dikke mat stond in het deftige portaal met de koperen luchter, drong het tot Hajo door dat zijn laatste kans verkeken was. De jongen met wie hij had gevochten woonde hier in huis!

Ook Padde die nog buiten stond, had de stem herkend. Hij stond binnensmonds te schelden en te tieren, terwijl hij wachtte tot de deur weer zou opengaan en Hajo naar buiten werd gegooid. Toen dat niet gebeurde, ging Padde verbaasd op de stoep zitten en keek peinzend voor zich uit.

Het was stil op straat en inmiddels was het helemaal donker. Het licht van de huizen aan de overkant van de kade spiegelde zich zacht glanzend in het ijs. Padde kon geen sterretje aan de hemel ontdekken. In de verte jankte een hond; een schaatser kwam – krrrits-krrrats – de gracht af en...

Was dat daarbinnen de stem van schipper Bontekoe niet? Weg was de stem weer. Arme Hajo, dacht Padde. Arme vriend Hajo! Die jongen uit Alkmaar krijgt van mij een behoorlijk pak slaag, dat staat vast.

De wind floot rond het huis. Weer jankte de hond, nu dichterbij. In de stille, donkere winteravond leek er geen einde te komen aan het lang aangehouden gejammer. Padde huiverde.

Hoe laat zou het eigenlijk zijn? Hij kon op zijn vingers natellen dat hij laat genoeg thuis zou komen om een pak slaag van zijn moeder te krijgen. ‘Maar ik heb het verdiend,’ mompelde hij. ‘Ze slaat hard, maar ze heeft groot gelijk dat ze me slaat. Andere jongens laten hun moeder toch ook niet met eten wachten?’ Zou Harmen Lijsjens dat doen? Of Thijs Veermanszoon? Of Klaas van de Hoge Dijk? Nee toch? En Hein van het Hazenpad? Zou die ooit wel eens een broek hebben gescheurd, behalve dan die ene keer dat hij van Hajo een pak rammel had gekregen? Padde kon beter naar huis gaan...

Vastbesloten stond hij op, maar plofte meteen weer neer. ‘Het gaat niet,’ zuchtte hij. ‘Zo ben ik nou. Ik kan zo moeilijk naar huis als ik met een vriend op pad ben. Dat is bij vader net zo en daarom loopt hij van de ene kroeg naar de andere en moeder zal wel denken: Padde? Padde gaat dezelfde kant op.’

Een magere keeshond drentelde langs. Padde riep hem en aaide hem over zijn kop. ‘Ha, was jij die muzikant? Nou, je hebt heel mooi gezongen, hoor!’

De hond likte zijn hand en besnuffelde Paddes broekzak.

‘Dat is waar ook,’ zei Padde zachtjes. ‘Je hebt een echte hondenneus, beestje!’ En hij diepte uit zijn broekzak een stuk brood op. ‘Ga mooi zitten!’

Zenuwachtig blaffend sprong het beestje om Paddes opgeheven hand. ‘Luister even, Kees! Voor dit stuk brood heeft mijn moeder moeten werken, weet je dat? Maar dat kan jou niks schelen, hè? Jij denkt, brood is brood en... hap! – Laat me uitspreken! Als ik groot ben, als ik in de brouwerij van mijn oom werk – nog even geduld – dan wil ik – stil! – dan wil ik hard werken om mijn moeder net zoveel brood te kunnen geven als ze maar hebben wil! Hier, pak aan!’ Hij keek toe terwijl de keeshond het brood in een ommezien wegwerkte. ‘Je hebt het eten nog niet verleerd,’ zei hij toen, ‘al denk ik dat je het niet vaak doet.’

Padde keek op. Uit herberg *De Drij Coninghen* klonk het gezang van een paar dronken mannen. De tranen sprongen in zijn ogen. ‘Dag, Hajo,’ zei hij zachtjes. ‘Dag, beste vriend Hajo!’ En tegen de hond die zich bibberend tegen zijn benen drukte: ‘Ik moet weg, Kees. Mijn vader komt thuis. Maar als hij mijn moeder of mijn zusjes en broertjes wil slaan, krijgt hij met mij te doen. Dat... dat verzeker ik je!’

Padde stond op, liet zich door de keeshond een pootje geven en liep door de donkere straten naar huis.

SCHIPPER BONTEKOE

Van teruggaan was geen sprake meer: Hajo zat in de val. Het dienstmeisje bracht hem door een brede gang naar een deftige kamer. Daar moest hij wachten. Zweetdruppels verschenen op zijn voorhoofd. Hij keek vol ontzag naar de zware, glanzend geboende eikenhouten meubels, naar het glimmende koper bij de indrukwekkende schouw, naar de in gouden lijsten gevatte tekeningen van schepen. Er waren ook tekeningen bij waarop de schepen als een vis in mootjes waren gehakt, zodat je erin kon kijken. Hij keek naar de overgordijnen van zwaar fluweel en naar het prachtige tapijt dat brandde onder zijn voeten. ‘Wat moet jij hier, indringer!’ leek alles te roepen. ‘Raak ons niet aan. Je zou ons vuil maken. En wat ruik je naar de smederij!’ De grote spiegel aan de wand lispelde in zijn oor: ‘Had jij je haar niet even kunnen kammen? Wat zie je er vies en zwart uit!’

Met de mouw van zijn jas onderwierp Hajo zijn gezicht aan een reinigingsproef. Helaas zonder gunstige uitslag: de mouw was nu ook zwart.

Zou hij stilletjes weglopen? De gang door en dan vlug de deur uit? Maar dat plan verwierp hij even snel als het was opgekomen. Ze zouden hier denken dat hij iets gestolen had en hem achterna komen en schreeuwen: ‘Houd de dief!’ Hij voelde dat zijn wangen warm werden.

Hajo zat in de val. Hopeloos. Zo dadelijk zou de schipper binnenkomen – Hajo zag zijn statige gestalte al! – en zeggen: ‘Smerig kereltje, wou jij me spreken? Wil jij, kwajongen, de gezagvoerder van de *Nieuw-Hoorn* spreken? Maak dat je wegkomt, galgebok! Ik heb net een en ander over je gehoord! Het is fraai, hoor!’

En wat zou hij moeten antwoorden? ‘Schipper, hij viste in *mijn* bijt?’ De deur uitjagen liet hij zich niet! Hij zou op zijn dooie gemak de gang door lopen en buiten zijn klompen aantrekken of er niets was gebeurd.

Zou de schipper nog lang wegblijven? Hajo zuchtte diep. Hoe kwam het dat hij het zo benauwd had? Zijn hele lijf kriebelde – natuurlijk omdat hij het nog warm had van dat stomme gevecht! Wat zou hij zeggen als de schipper binnenkwam? ‘Goedenavond, schipper?’ Zomaar? Hij keek weer in de spiegel en kromp even ineen. Hij zag er verschrikkelijk uit.